

MORGENBLADET

Utenriksanalyse: Beijings pakistanske bekymring

Kina har i mange år satset på Pakistan. Nå halter samarbeidet mellom de to landene.

Publisert 29. mai 2009

Av Stein Tønnesson

Skaper kinesisk hodebry: Pervez Musharraf. Foto: scanpix

Kina har gjennom alle år stått last og brast med Pakistan, men nå er lederne i Beijing bekymret. Kina har stort sett de samme interesser i Pakistan som USA, men stoler ikke på amerikanernes engasjement. USA har sviktet før, og skjer det igjen, er det best å holde seg inne med dem som til enhver tid sitter ved makten i Islamabad.

Pakistan utmerket seg under den kalde krigen med sitt nære forhold til både USA og Kina – og dessuten til Saudi-Arabia. Pakistan bidro sterkt til daværende sikkerhetspolitisk rådgiver Henry Kissingers skytteldiplomati før USAs president Richard Nixon besøkte Kinas leder Mao Zedong i 1972.

Etter Sovjetunionens invasjon av Afghanistan i 1979 støttet USA, Saudi-Arabia og Kina de islamistene i Pakistan som organiserte kampen mot russerne i Afghanistan, og som senere skapte Taliban. I annen halvdel av 1990-årene utviklet kineserne og saudiene forholdet til Pakistan, mens USA neglisjerte området.

Etter 11. september 2001 kom USA tungt tilbake og presset Pakistan til å bryte med Taliban. Da talibanerne ble drevet ut av

Afghanistan, greide de likevel å skaffe seg tilhold i pakistanske fjellområder, der det også vokste frem et pakistansk Taliban.

USA prøvde uten hell å få Pakistans president Pervez Musharraf til å ta et endelig oppgjør med Taliban. Da han måtte gi fra seg makten, sympatiserte amerikanerne med Benazir Bhuttos Pakistanske folkeparti (PPP). Partiet vant fjorårets valg etter at Benazir var blitt drept, og hennes enkemann Asif Ali Zardari overtok makten. Kineserne sto på sitt løfte om å være Pakistans venn i «all slags vær», og satset på et godt forhold også til Zardari.

Mye står på spill for Kina i Pakistan, mer enn for USA. Kina har hjulpet landet gjennom mange år, ikke minst i den fattige provinsen Baluchistan. Kineserne selger store mengder våpen til Pakistans hær. Kina har finansiert byggingen av en havn i Gwadar og en hovedvei derfra til det vestlige Kina, i håp om omfattende handel. Den kan også bli en rute for tilførsel av olje og gass til Kina.

Kinesiske bedrifter har gjort store investeringer og bygd en industripark i Punjab. Kina har også investert i kobbergruvedrift i Afghanistan, selv om grensen mellom Afghanistan og Kina er lukket for å hindre eksport av terrorisme til Kinas muslimske områder.

Nå opplever Beijing at satsingen står i fare. Kinesiske forretningsfolk ønsker ikke å investere i Pakistan lenger. Det er for risikabelt.

Yngre kinesiske utenriks-eksperter mener Pakistan-satsingen har vært et feilslag. India er mye viktigere, hevder de.

De viser til resultatet av det nylig avviklede indiske valget. Ved å stemme på Manmohan Singh og Kongresspartiet viste det indiske folk at de ønsker en kinesisk utvikling, med vekt på stabilitet og økonomisk vekst. Det finnes et enormt potensial i indisk-kinesisk samhandel. Pakistan er en hengemyr, argumenterer de unge ekspertene.

Samtidig presser Vesten på for at Kina skal hjelpe USA og Nato i det såkalte «Af-Pak». Afghanerne og pakistanerne lytter mer til dere enn til oss, sier vestlige diplomater.

«Dere betraktes som venner. Oss ser de på som hedenske imperialister, og de tror vi står i ledtog med India», hevder diplomatene.

Åpen grense. Kineserne er til og med blitt spurt om å åpne sin grense mot Afghanistan for forsyninger til Nato. Kina har jo i bunn og grunn de samme interesser i området som Vesten: Sikkerhet for investeringer, mer sivil kontroll med hæren, et endelig oppgjør med Al-Qaida, slutt på støtten til Taliban og til grupper som organiserer

terror i Kashmir og India, fortsatt avspenning i forhold til India, og garantier mot spredning av atomteknologi.

Men kineserne nøler med å støtte USA og Nato. De er usikre på hvor lenge amerikanerne og europeerne vil greie å opprettholde engasjementet i «Af-Pak». Blir det kanskje Taliban som trekker det lengste strået? spør de seg.

Uansett gjelder det å beholde det gode forholdet til Pakistan, for ellers kan Islamabad komme til å støtte opprørere i Kinas muslimske områder. Slik teller Beijing på knappene.